

ANDRZEJ SUTOWICZ
ORGANMISTRZOSTWO

Brzeski 10-11-2021 r.

**Dokumentacja powykonawcza pierwszego etapu
prac
pozytywu organowego
w parafii
Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Piotrkowie Trybunalskim**

Stan zachowania

Zastany przez nasz pozytyw organowy jest nie działający. Poszczególne elementy są umieszczone w różnych częściach kościoła. Wiatrownica znajduje się za ołtarzem. Klawiatura oraz wyciągi rejestrowe na szafce za szafą organową. Pozostałości piszczałek wewnątrz szafy organowej część w wiaderku. Miecha brak.

Posytyw datowany jest na 1803 rok o czym świadczy wpis wewnątrz szafy organowej.

Budowniczy nie znany.

Posytyw ma typową budowę dla tego typu instrumentów z danej epoki.

Nie udało się znaleźć wpisów w typowych miejscach na wiatrownicy, klocach, przesuwach dotyczących dyspozycji. Na zachowanych piszczałkach są pisane dźwięki oraz stopaź głosów.

Posytyw posiadał tzw. krótką oktawę bez pierwszych czterech dźwięków chromatycznych 45 klawiszy.

Principal	4'
Gemshorn	4'
Flet major	8'
Flet minor	4'
Quinte	3'
Octava	2'
Mixtur	3 ch.

Zasilanie powietrzne:

Wiatrownica jest nisko położona w szafie organowej. Pod nią znajduje się ramka wałków skrętnych i pozostaje zbyt mało miejsca na miech. Poza tym wiatrownica całkowicie wypełnia wnętrze szafy organowej i posiada wlot na powietrze w bocznej ścianie co sugeruje usytuowanie miecha na zewnątrz szafy organowej. Jest to bardzo częste miejsce miecha w niewielkich pozytywach.

Zrekonstruowaliśmy miech jedno fałdowy z podawaczem powietrza wzorując się na pozytywach z danego okresu. Skrzynia oraz pozostałe elementy wykonane są z dębu. Skrzynia jest czopowana na jaskółczy ogon. Fałdy miecha posiadają zawiasy wykonane ze skręconych jelit zwierzęcych tak jak miechy z tego okresu powstania.

Oskórowanie jest wykonane ze skóry koziej i owczej naturalnie (bezchromowo) wyprawianej. Całość klejona jest klejami kostnymi i skórnymi.

Zakupiliśmy dmuchawę cichobiezną firmy Laukhuff do zasilania powietrznego organów. Dmuchawa otrzymała obudowę wygłuszoną gąbką akustyczną . Obudowa wykonana jest z płyty stolarskiej – listwy sosnowe klejone ze sobą a następnie obłogowane i okleinowane dębem.

Stół gry

Zastana przez nas klawiatura z ramą posiadała braki okleiny, wtórne przemalowania oraz ubytki. Brak było jednego klawisza. Klawisze diatoniczne kryte kością, chromatyczne wykonane z hebanu. Boki ramy zostały zrekonstruowane, brakujący klawisz dorobiony.

Uzupełniliśmy brakującą kość, nakładka wykonana została z kości wołowej.

Włączniki rejestrowe kompletne 7 sztuk oryginalne, zostały po oczyszczeniu i zabezpieczeniu hylotoxem polakierowane.

Podczas prac przy demontażu sprawdzone zostały miejsca w których zwyczajowo pisane były nazwy głosów oraz wpis budowniczego – niestety nic takiego nie znaleziono.

Zastane szyldy rejestrowe wykonane są współcześnie na maszynie do pisania. Biorąc pod uwagę nazewnictwo głosów, sposób wykonania np.:

- pisane ręcznie na skórze
- pisane ręcznie na pergaminie
- wykonane na szyldach ceramicznych
- wykonane w drewnie
- jaki rodzaj czcionki

Szyldy nie zostały zrekonstruowane.

W tym momencie nie wiadomo kto mógł być budowniczym pozytywu i na jakiej szkole się wzorować. Konieczna będzie współpraca z rzeczoznawcą w tym temacie. A nastąpi to w momencie prac nad piszczałkami i rekonstrukcją brakujących głosów. Wtedy biorąc pod uwagę pozytywy referencyjne odwzorujemy szyldy z nazwami głosów.

Zastana przez nas klawiatura z wyciągami rejestrowymi.

Miej jednofaldowy z podawaczem powietrza.

Klawiatura manualowa.

Wyciągi rejestrowe.